

**Instytut Ekonomiki Rolnictwa i
Gospodarki Żywnościowej**
Państwowy Instytut Badawczy

*Zalesianie marginalnych gruntów rolnych
finansowane z PROW 2014-2020*

Marek Zieliński

7.12.2017r.

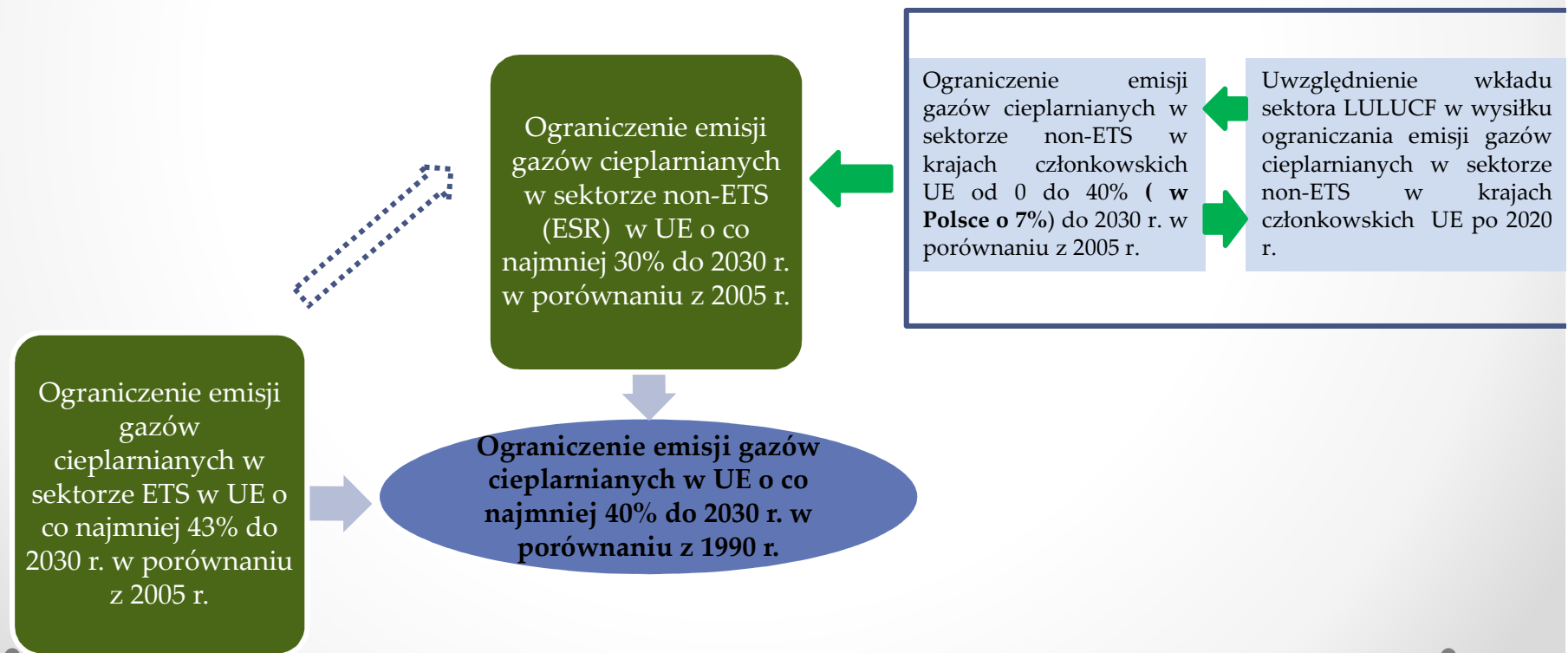
Plan prezentacji

- Wstęp
- Znaczenie sektora Land Use Land Use Change and Forestry (LULUCF) w ograniczaniu emisji gazów cieplarnianych w Polsce
- Przyrodnicze warunki gospodarowania a sytuacja ekonomiczna i możliwości rozwojowe gospodarstw rolnych w Polsce
- Zalesianie marginalnych gruntów rolnych finansowane z PROW 2014 – 2020
- Podsumowanie

Wstęp

Według wniosku rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr. 2016/0230 i 2016/0231:

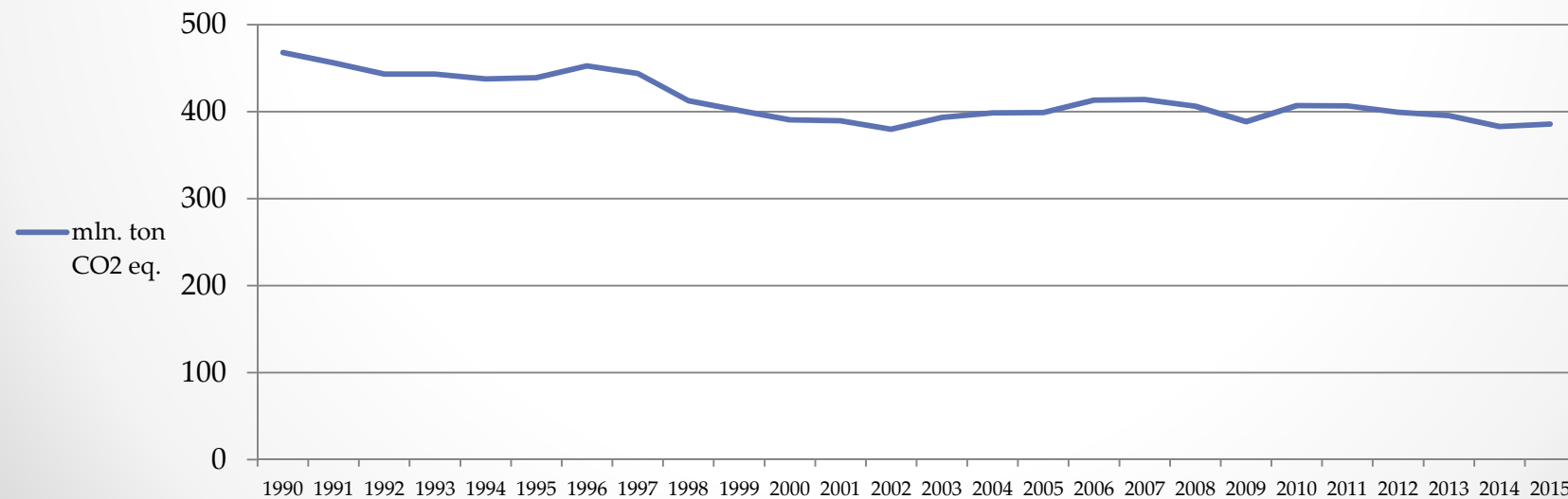

Wstęp

W Polsce w 2015 roku emisja gazów cieplarnianych wyniosła 385,8 mln. ton CO₂ eq., co stanowiło około 8,9% emisji gazów cieplarnianych w UE.

Wykres 1. Emisja gazów cieplarnianych (mln. ton CO₂ eq.) w Polsce w latach 1990-2015

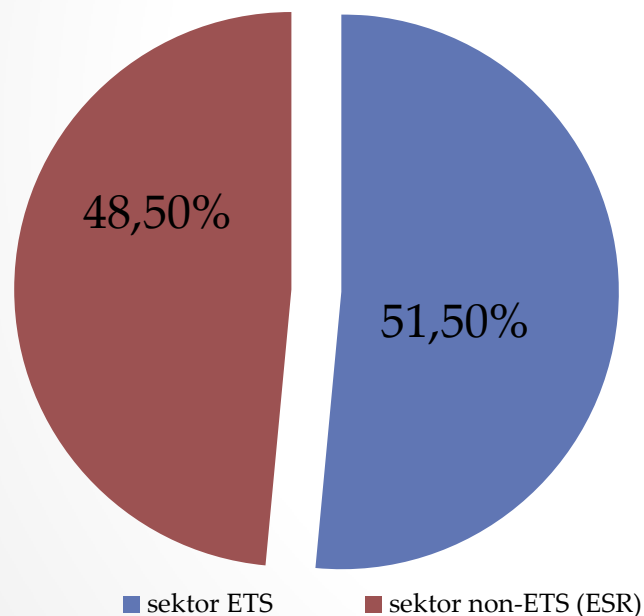

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KOBiZE.

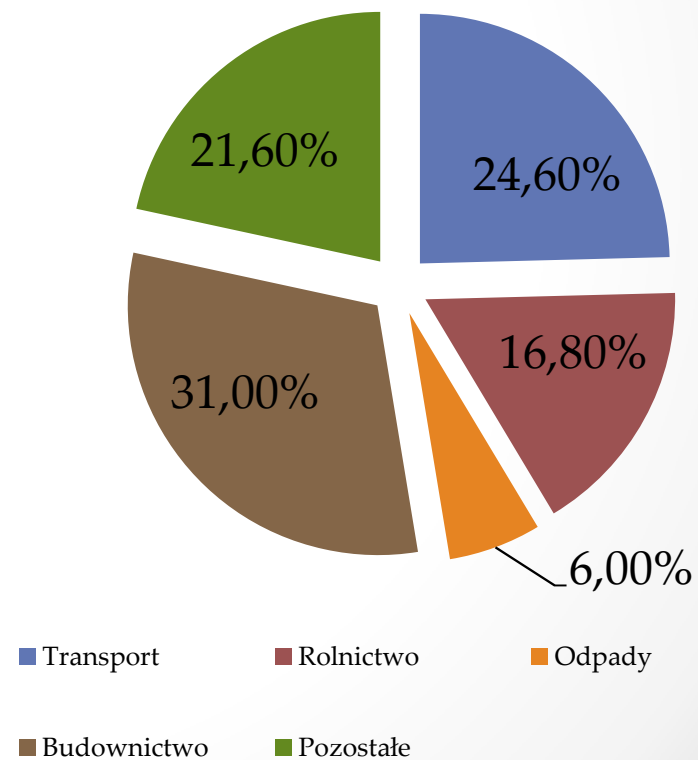
Wstęp

Wykres 2. Struktura emisji gazów cieplarnianych według sektora w Polsce w 2015 roku

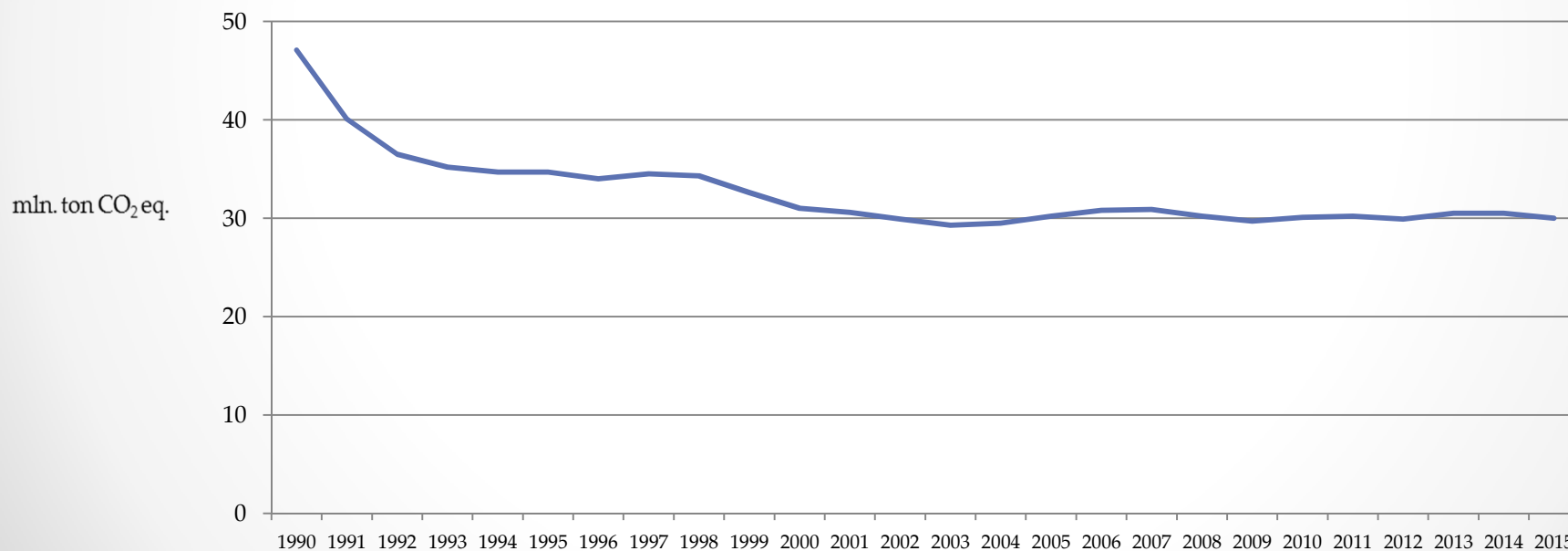
Wykres 3. Struktura emisji gazów cieplarnianych w sektorze non-ETS w Polsce w 2015 roku

Wstęp

Wykres 4. Emisja gazów cieplarnianych [mln. ton CO₂ eq.]
w rolnictwie w Polsce w latach 1990-2015

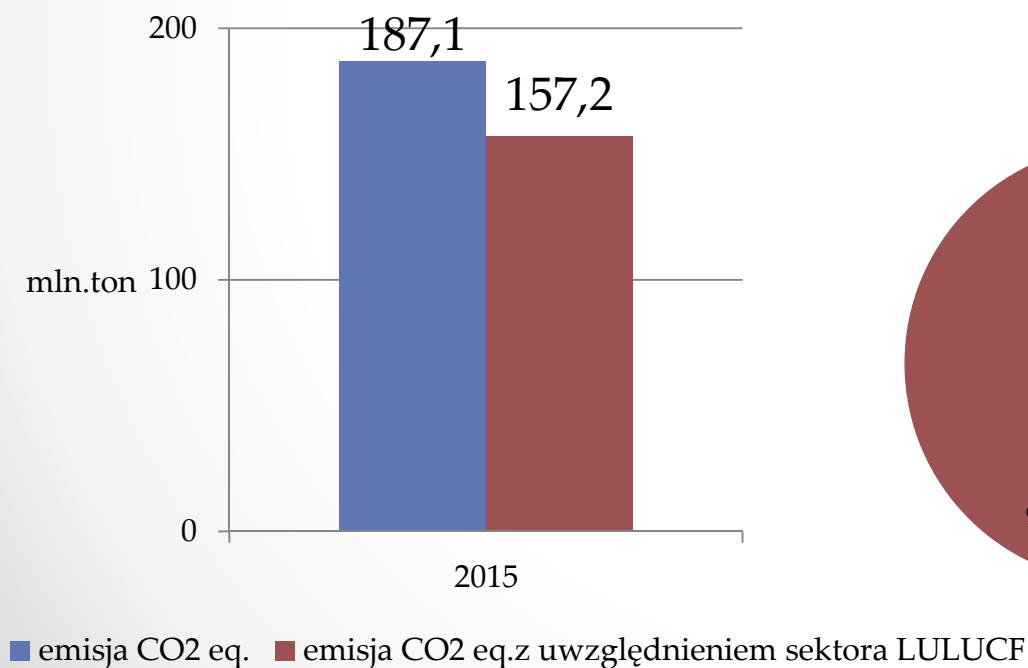

Znaczenie sektora LULUCF w ograniczaniu emisji gazów cieplarnianych w Polsce

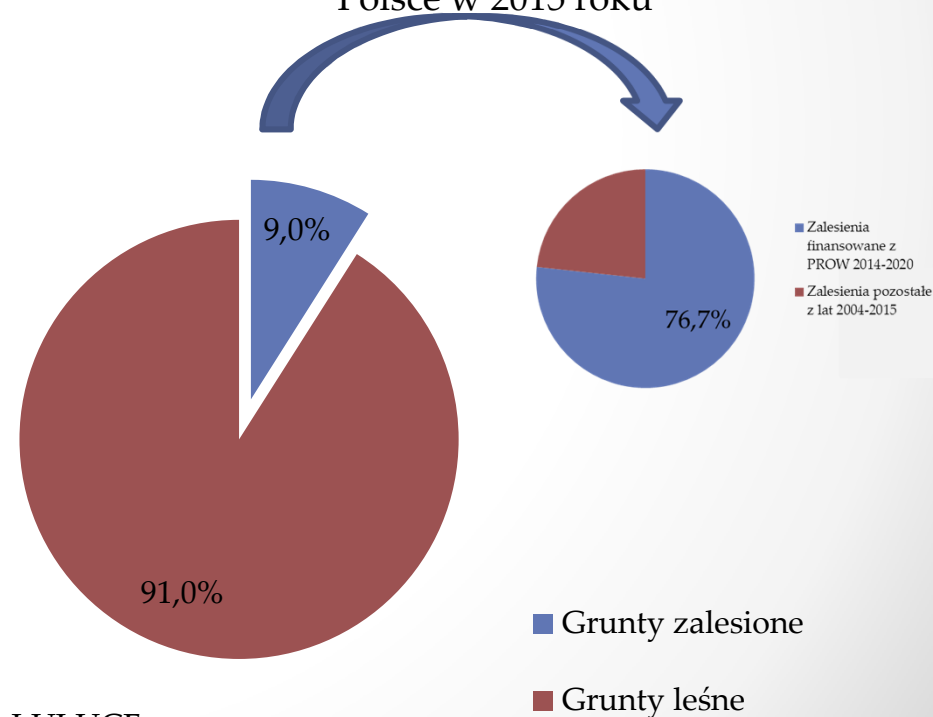

W Polsce w 2015 roku sektor LULUCF pochłoniął 29,9 mln ton CO₂, co stanowiło 9,8% pochłaniania CO₂ w sektorze LULUCF w UE.

Wykres 5. Emisja gazów cieplarnianych (mln. ton CO₂ eq.) w sektorze non-ETS i z uwzględnieniem w nim wkładu sektora LULUCF w Polsce w 2015 roku

Wykres 6. Udział podsektora gruntów zalesionych w pochłanianiu CO₂ ogółem w sektorze LULUCF w Polsce w 2015 roku

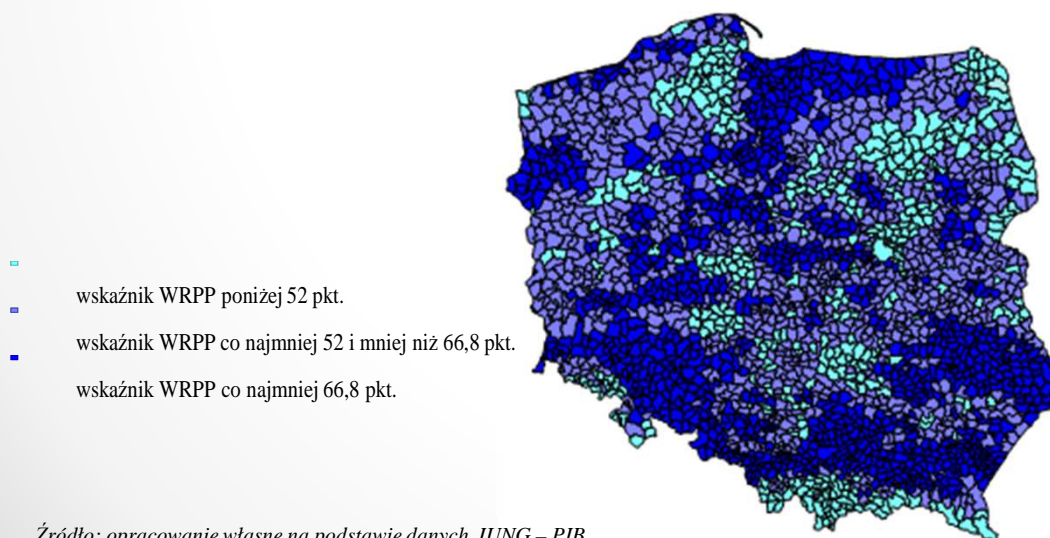

Przyrodnicze warunki gospodarowania a sytuacja ekonomiczna i możliwości rozwojowe gospodarstw rolnych w Polsce

- W Polsce przeciętny wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (WRPP) wynosi 66,8 punktów (pkt.) na 120 pkt. możliwych do osiągnięcia.
- W Polsce w 18,2% (456) gmin i 22,1% (11,9 tys.) obrębów ewidencyjnych przeciętny wskaźnik WRPP jest mniejszy niż 52 pkt.

Mapa 1. Charakterystyka przeciętnej wielkości wskaźnika WRPP (pkt.) w gminach w Polsce

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych IUNG – PIB.

Przyrodnicze warunki gospodarowania a sytuacja ekonomiczna i możliwości rozwojowe gospodarstw rolnych w Polsce

Tabela 1. Udział procentowy gmin i liczba gmin w zależności od posiadanej przeciętnej wielkości wskaźnika WRPP (pkt.) w Polsce

Przeciętny wskaźnik WRPP:	Udział procentowy (%) gmin w Polsce (liczba gmin)
poniżej 52 pkt.	18,2% (456)
co najmniej 52 i mniej niż 66,8 pkt.	39,9% (994)
co najmniej 66,8 pkt.	41,9% (1045)

Tabela 2. Struktura procentowa i liczba obszarów ewidencyjnych o wskaźniku WRPP poniżej 52 pkt. w gminach w zależności od posiadanej przeciętnej wielkości wskaźnika WRPP (pkt.) w Polsce

Gminy:	Struktura procentowa (%) obszarów ewidencyjnych (liczba obszarów) o WRPP poniżej 52 pkt.
o przeciętnym WRPP poniżej 52 pkt.	48,0% (5,7 tys.)
o przeciętnym WRPP co najmniej 52 i mniej niż 66,8 pkt.	45,2% (5,4 tys.)
o przeciętnym WRPP co najmniej 66,8 pkt.	6,8 % (0,8 tys.)

Przyrodnicze warunki gospodarowania a sytuacja ekonomiczna i możliwości rozwojowe gospodarstw rolnych w Polsce

Tabela 3. Wybrane charakterystyki gmin wydzielonych w zależności od posiadanej przeciętnej wielkości wskaźnika WRPP (pkt.) w Polsce

Gminy:	Przeciętny/a:				
	Wskaźnik WRPP (pkt.)	Wskaźnik cenności przyrodniczo - turystycznej (pkt.)	Powierzchnia całkowita (mln. ha)	Lesistość (%)	Udział TUZ w UR (%)
o przeciętnym WRPP poniżej 52 pkt.	45,2	52,3	5,9	40,7	37,7
o przeciętnym WRPP co najmniej 52 i mniej niż 66,8 pkt.	59,5	40,1	13,7	30,3	26,4
o przeciętnym WRPP co najmniej 66,8 pkt.	78,8	26,8	11,7	17,1	16,8

Przyrodnicze warunki gospodarowania a sytuacja ekonomiczna i możliwości rozwojowe gospodarstw rolnych w Polsce

Tabela 4. Wybrane charakterystyki gospodarstw rolnych z gmin wydzielonych w zależności od posiadanej przeciętnej wielkości wskaźnika WRPP (pkt.) w Polsce w latach 2013-2015

Gminy:	Gospodarstwa z:					
	uprawami polowymi	uprawami ogrodnictwymi	uprawami trwałymi	zwierzętami trawożernymi ogółem	zwierzętami ziarnożernymi ogółem	z produkcją wielostronną
o przeciętnym WRPP poniżej 52 pkt. (1,7 tys. gospodarstw w bazie Polskiego FADN)	Dochód z gospodarstwa na 1 ha UR (tys.zł)					
	1,5	11,0	4,7	2,8	3,3	1,5
	Stopa inwestycji netto (%)					
	-4,9	-30,9	9,1	0,2	-8,0	-9,3
o przeciętnym WRPP co najmniej 52 i mniej niż 66,8 pkt. (4,9 tys. gospodarstw w bazie Polskiego FADN)	Dochód z gospodarstwa na 1 ha UR (tys.zł)					
	1,7	10,9	2,9	2,9	4,0	1,5
	Stopa inwestycji netto (%)					
	42,9	4,7	12,7	23,9	18,1	-1,4
o przeciętnym WRPP co najmniej 66,8 pkt. (5,6 tys. gospodarstw w bazie Polskiego FADN)	Dochód z gospodarstwa na 1 ha UR (tys.zł)					
	2,0	20,6	4,6	3,2	4,3	2,1
	Stopa inwestycji netto (%)					
	42,7	23,5	12,5	10,1	26,9	24,6

Zalesianie marginalnych gruntów rolnych finansowane z PROW 2014 – 2020

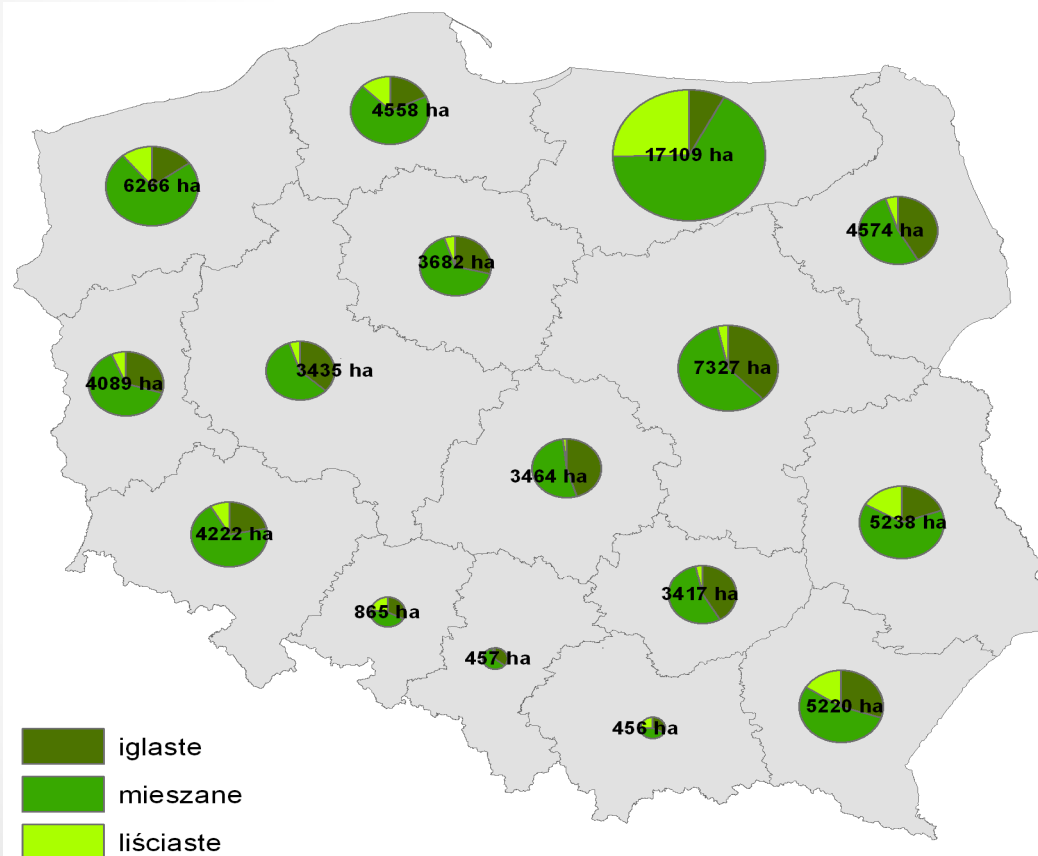

- W ramach PROW 2004-2006, 2007-2013 i 2014-2020 zalesiono dotychczas **78,8 tys. ha gruntów** (stan na 31.08.2017 r.), w tym zalesienia finansowane w ramach działania *Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów* realizowanego przez poddziałanie *Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych* w PROW 2014 – 2020 stanowią **91,4%**.
- Na działania zalesieniowe finansowane z PROW 2014 – 2020 przeznaczono kwotę **300,9 mln euro**.

Zalesianie marginalnych gruntów rolnych finansowane z PROW 2014 – 2020

Mapa 2. Powierzchnia zalesień (ha) iglastych, liściastych i mieszanych finansowanych z PROW 2014-2020 według województw w Polsce (stan na 31.12.2016 r.)

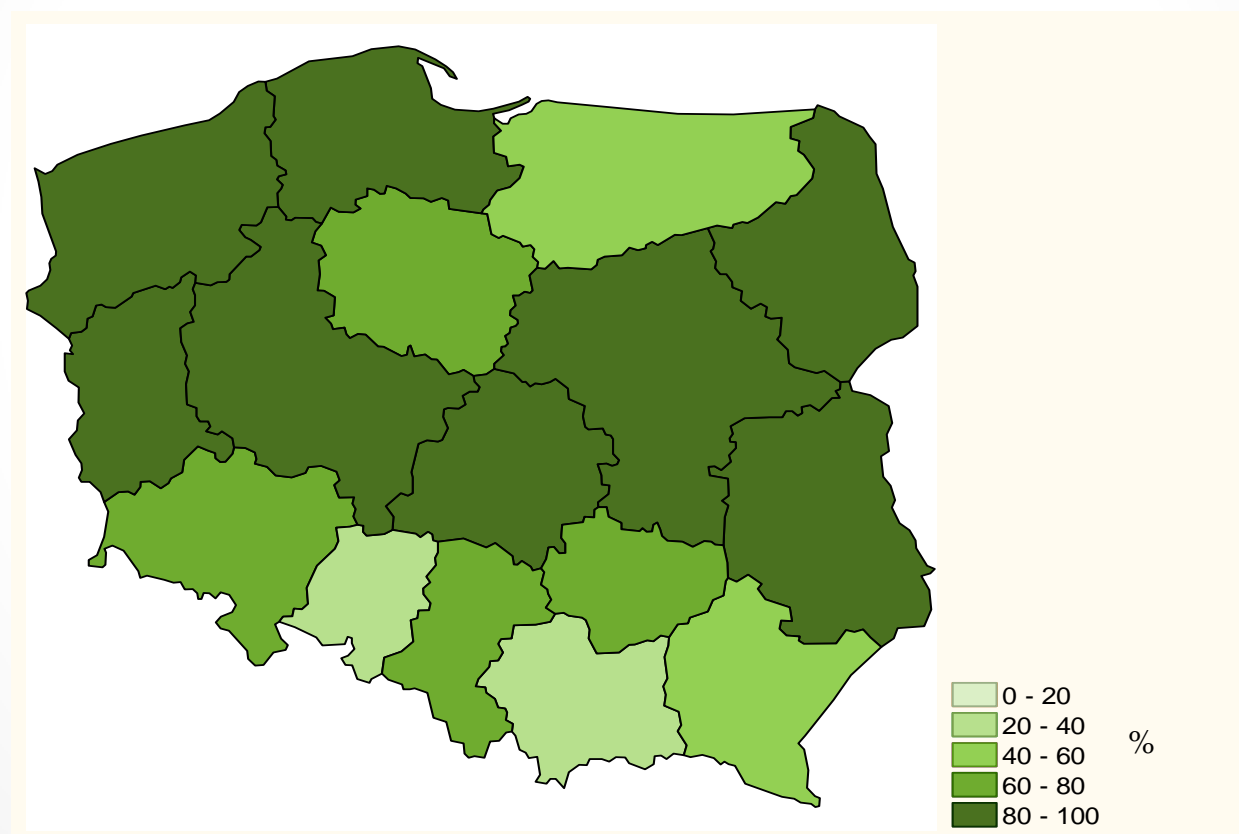

Województwo:	Przeciętny wskaźnik WRPP (pkt.)
dolnośląskie	71,3
kujawsko-pomorskie	67,8
lubelskie	72,7
lubuskie	59,7
łódzkie	60,7
małopolskie	66,8
mazowieckie	58,6
opolskie	76,8
podkarpackie	71,9
podlaskie	54,5
pomorskie	62,1
śląskie	63,6
świętokrzyskie	61,1
warmińsko-mazurskie	65,1
wielkopolskie	61,9
zachodniopomorskie	65,2

Zalesianie marginalnych gruntów rolnych finansowane z PROW 2014 – 2020

Mapa 3. Udział (%) zalesień finansowanych z PROW 2014-2020 prowadzonych na terenach ONW w województwach w Polsce (stan na 31.12.2016 r.)

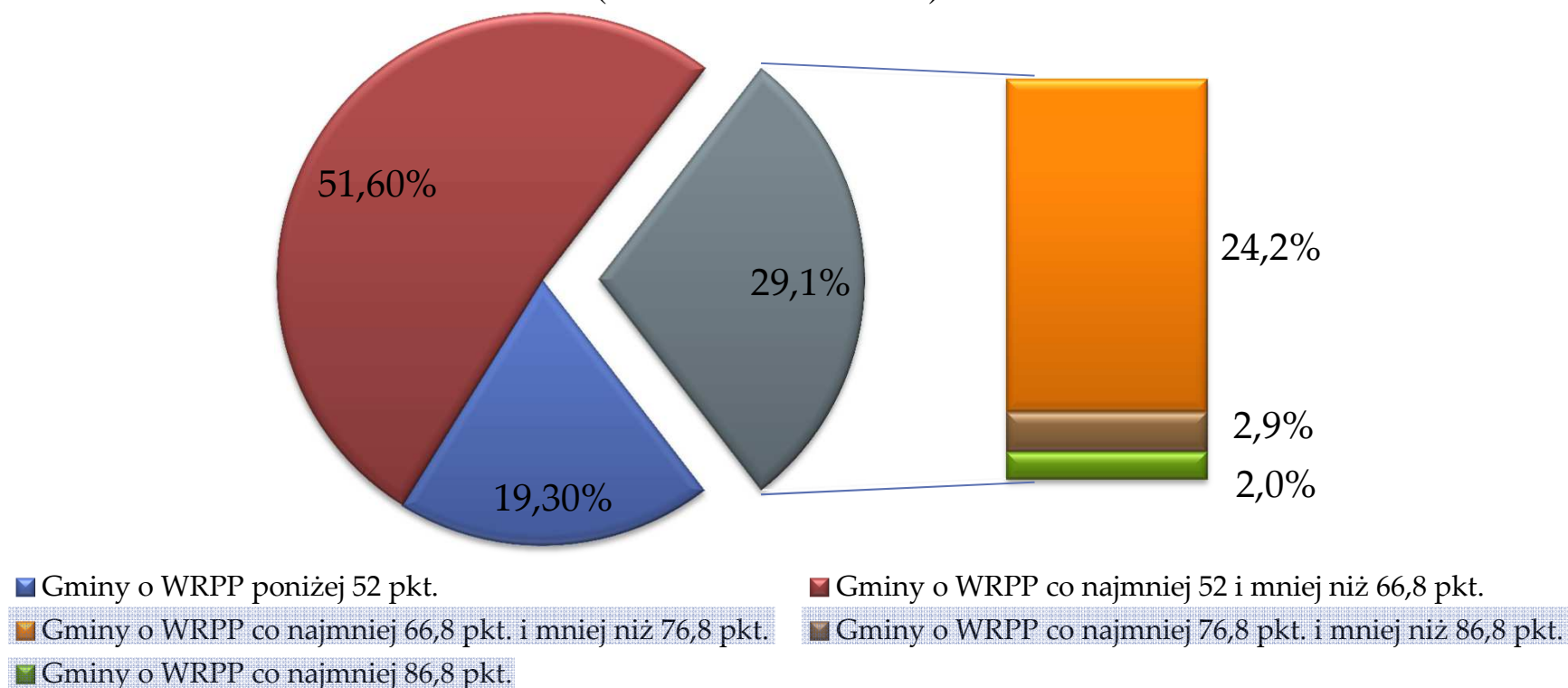

Zalesianie marginalnych gruntów rolnych finansowane z PROW 2014 – 2020

Dotychczas 15 246 unikalnych beneficjentów wykonało zalesienia finansowane w ramach PROW 2014-2020

Wykres 7. Udział (%) zalesień finansowanych z PROW 2014-2020 w gminach w zależności od przeciętnego wskaźnika WRPP w Polsce (stan na 31.12.2016 r.)

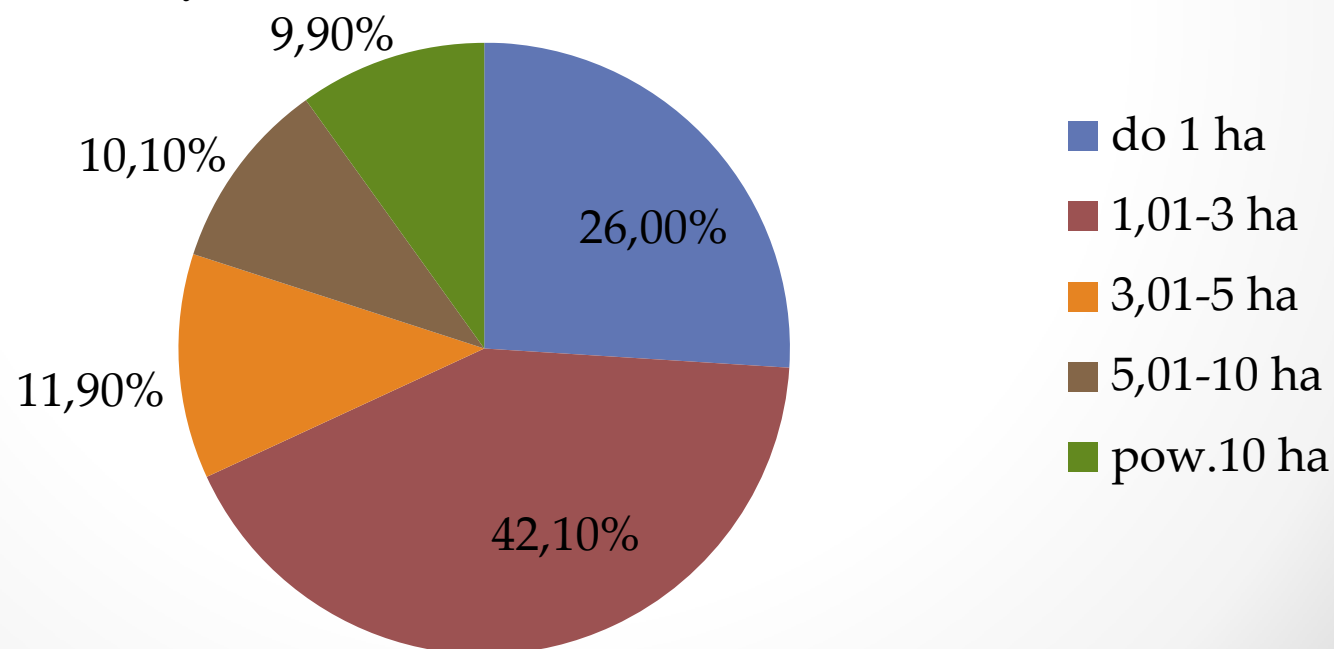

Zalesianie marginalnych gruntów rolnych finansowane z PROW 2014 – 2020

**Przeciętna powierzchnia użytkowanych UR beneficjentów zalesień
finansowanych z PROW 2014-2020 wyniosła 11,3 ha.**

Wykres 8. Udział (%) beneficjentów w zależności od przeciętnej powierzchni zalesień finansowanych z PROW 2014-2020 w Polsce (stan na 31.12.2016 r.)

Zalesianie marginalnych gruntów rolnych finansowane z PROW 2014 – 2020

Tabela 5. Charakterystyki opisowe powierzchni zalesień beneficjentów finansowanych z PROW 2014-2020 w Polsce (stan na 31.12.2016 r.)

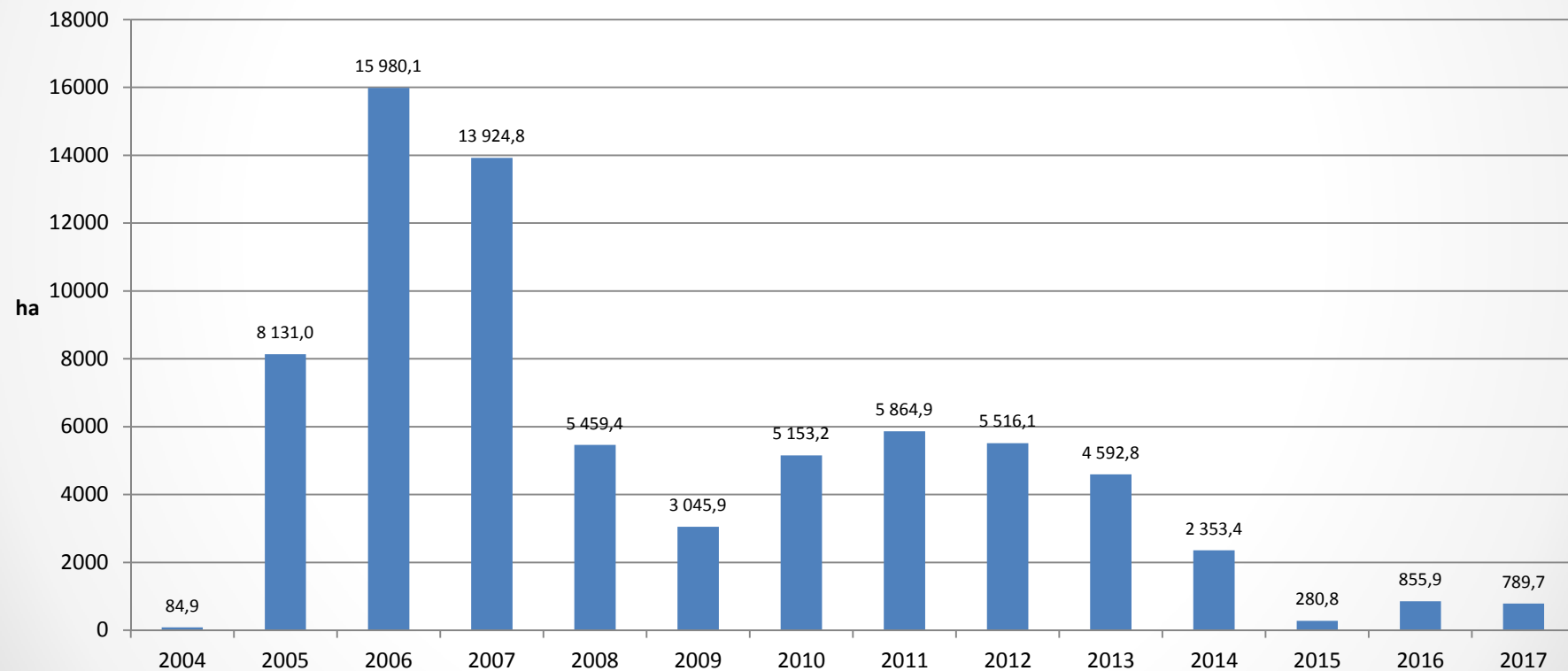
Powierzchnia zalesień (ha)				
Średnia arytmetyczna	Średnia I kwartyla	Średnia II kwartyla	Średnia III kwartyla	Średnia IV kwartyla
4,8	0,7	1,4	2,6	14,8
Średnia I decyla		Średnia X decyla		
0,6		27,8		
Rozpiętość powierzchni zalesień (ha): 0,1 – 553,6				

Dotychczas 45 beneficjentów prowadziło zalesienia finansowane z PROW 2014-2020 na powierzchni co najmniej 100 ha.

Zalesianie marginalnych gruntów finansowane z PROW 2014 – 2020

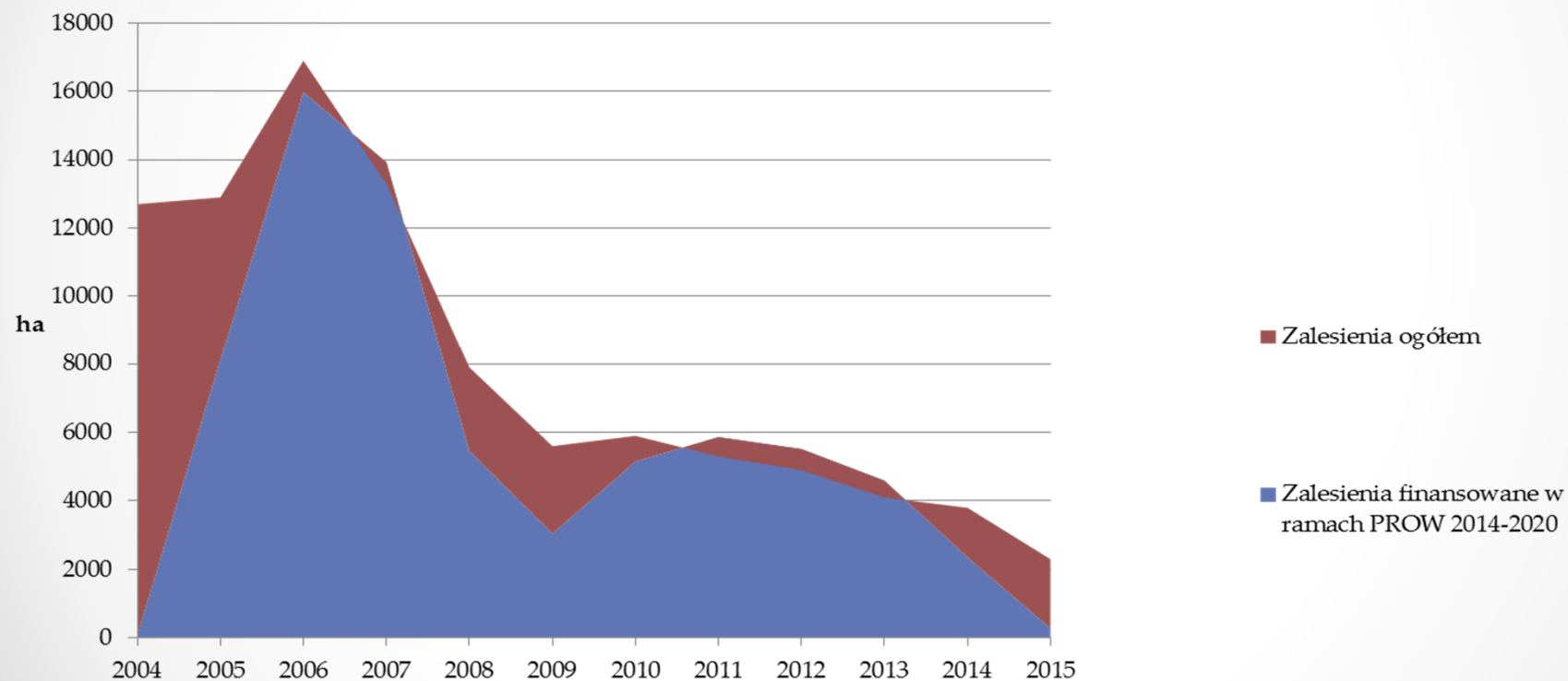
Wykres 9. Powierzchnia zalesień finansowanych z PROW 2014-2020 w latach 2004-2017 (stan na 31.08.2017 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ARiMR i MRiRW

Zalesianie marginalnych gruntów finansowane z PROW 2014 – 2020

Wykres 10. Powierzchnia zalesień finansowanych z PROW 2014-2020 i zalesień ogółem w Polsce w latach 2004-2015

Podsumowanie

- UE w założeniach polityki klimatycznej po 2020 r. umożliwi krajom członkowskim osiągnięcie celu redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorze non-ETS przy współudziale wkładu sektora LULUCF. Należy zatem stwierdzić, że zalesienia finansowane z PROW 2014-2020 wniosą wkład w politykę klimatyczną UE po 2020 r.
- W Polsce odpowiednio 70,9 i 95,1% dotychczasowych zalesień finansowanych z PROW 2014-2020 prowadzonych było w gminach, w których przeciętne przyrodnicze warunki gospodarowania są co najmniej odpowiednio o 44 i 36% gorsze od optymalnych dla kraju.
- Efekty ekonomiczne wybranych grup gospodarstw rolnych funkcjonujących w gorszych przyrodniczych warunkach gospodarowania mogą skłaniać ich właścicieli do uczestniczenia w *działaniu zalesieniowym* w ramach PROW 2014-2020. W Polsce potencjał dalszych zalesień jest jednak ograniczony poprzez utrzymujące się wysokie ceny gruntów rolnych oraz możliwość uczestniczenia potencjalnych beneficjentów zalesień w innych działaniach w ramach PROW, które skądinąd wzmacniają ich skłonność do prowadzenia produkcji rolniczej. Nie bez znaczenia są również aktualne rozwiązania legislacyjne dla *działania zalesieniowego* w PROW 2014-2020, które w obecnej formie mogą ograniczać skłonność potencjalnych beneficjentów do prowadzenia zalesień.

Dziękuję za uwagę